

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-10 : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વિશ્લેષણ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ ગુણ
				સંયોજન	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	22	22	19	13	04	80
ટકા	28	28	24	15	05	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16	16
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	10	17	10
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	12	17	24
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA-I)	02	02	06
5.	લાંબા પ્રશ્નો (LA-II)	06	09	24
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	46	61	80

વિભાગ અનુસાર ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણ	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણ	ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણ	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણ
1.	સં વદધ્વમ્	5	7	13.	ગીતામૃતમ્	6	6
2.	યદ્ભવિષ્યો વિનશ્યતિ	6	7	14.	ક इदं दुष्करं कुर्यात्	0	-
3.	સ્વસ્થવૃતંત સમાચર	4	8	15.	જયઃ પરાજયો વા	3	6
4.	જનાર્દનસ્ય પશ્ચિમઃ સન્દેશઃ	6	8	16.	અદ્ભુતં યુદ્ધમ્	0	-
5.	ગુણવતી કન્યા	6	10	17.	સ્વાભાવિકં સાદૃશ્યમ્	0	-
6.	કાષ્ટખણ્ડઃ	4	7	18.	મુક્તાનિ મુક્તકાનિ	0	-
7.	સુખાષિતકુસુમાનિ	4	7	19.	સત્યં મયૂરઃ	6	9
8.	સાક્ષિભૂતઃ મનુષ્યઃ	4	6	20.	તથૈવ તિષ્ઠતિ	5	8
9.	ચક્ષુષ્માન્ અન્ધ એવ	0	-		અપઠિતમ્	4	4
10.	ત્વમેકા ભવાનિ	6	8		કુલ ગુણ	80	116
11.	યસ્ય જનનં તસ્ય મરણમ્	6	7				
12.	કલિકાલસર્વજ્ઞો હેમચન્દ્રઃ	5	8				

નોંધ : ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે અભ્યાસક્રમના રદ કરેલા પ્રકરણ/મુદ્દાઓમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહિ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-10 : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

- સૂચનાઓ : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
(2) પ્રશ્નોના ક્રમ 1 થી 61 છે.
(3) પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
(4) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.
- Instruction : (1) There are five sections in this question paper.
(2) There are 1 to 61 questions.
(3) Marks are indicated at the right side of the question Paper.
(4) Begin new section from the new page.

વિભાગ-A

- અધોદત્તસ્ય ગદ્યખण्डस्यसंस्कृतभाषायाम् आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कोऽपि एकः) [4]
(નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following passage.) (Any One)
પ્રશ્નક્રમાંક : 1, 2
(ગદ્યપાઠોમાંથી બે ગદ્યખંડો અનુવાદ માટે પૂછવા.)
- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત-પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । (कयोरपि द्वयोः) [2]
(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 3, 4, 5
(આ પ્રશ્નો ફક્ત ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ गुर्जरभाषायां / आङ्ग्लभाषायां लिखत । (कयोरपि द्वयोः) [4]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following questions in English.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 6, 7, 8
(આ પ્રશ્નો ફક્ત ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- અધોદત્તસ્ય विषयस्य उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । (कस्यापि एकस्य) [2]
(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.) (કોઈપણ એક)
(Write short note on the following.) (Any One)
પ્રશ્નક્રમાંક : 9,10
(આ સંક્ષેપ નોંધ ગદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવી)
- 11. અધોદત્તં गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]
(નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)
(Read the paragraph carefully and write answer in Sanskrit.)
(ગદ્યપાઠોમાંથી જ આ ગદ્યખંડ પૂછવો. તેમાં નીચે ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ-B (પદ્ય વિભાગ)

- અધોદત્તસ્ય પદ્યખण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कस्यापि एकस्य) [4]
(નીચે આપેલા પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
Translate the following passage into English. (Any One)
પ્રશ્નક્રમાંક : 12, 13
(પદ્ય પાઠોમાંથી બે પંક્તિઓવાળા બે શ્લોકો અથવા ચાર પંક્તિવાળો એક શ્લોક અનુવાદ કરવા માટે પૂછવો.)
- અધોદત્તાનાં संस्कृतप्रश्नानां उत्तराणि संस्कृते लिखत । (कयोरपि द्वयोः) [2]
(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Write the following Sanskrit questions's answer in Sanskrit.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 14, 15, 16
(આ પ્રશ્નો ફક્ત પદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- અધોદત્તાનાં प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां / आङ्ग्लभाषायां लिखत । (केऽपि त्रयः) [6]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)
Write the following answers in English. (Any Three)
પ્રશ્નક્રમાંક : 17, 18, 19, 20
(આ પ્રશ્નો ફક્ત પદ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)
- श्लोकपूर्ति कुरुत । (कयोरपि द्वयोः) [04]
(શ્લોક પૂર્તિ કરો.) (કોઈપણ બે)
(Complete the verses.) (Any Two).
પ્રશ્નક્રમાંક : 21, 22, 23
(પદ્યપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં શ્લોકપૂર્તિ માટે આપવામાં આવેલા શ્લોકો જ શ્લોકપૂર્તિ માટે પૂછવા. અન્ય નહીં.)

વિભાગ-C (નાટ્ય વિભાગ)

- અધોદત્તસ्य नाट्यखण्डस्य गुर्जराषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कस्यापि एकस्य) [4]
(નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following dialogues into English.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 24, 25
(નાટ્યપાઠોમાંથી ત્રણ નાટ્યખંડો અનુવાદ માટે પૂછવા.)
- अधोदत्तं वाक्यं कः वदति इति लिखत । (कयोरपि द्वयोः) [2]
(નીચે આપેલાં વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો.) (કોઈપણ બે)
(State Who says the Whom.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 26, 27, 28
(જોડકાં સ્વરૂપે વિભાગ 'અ' માં વાક્ય અને વિભાગ 'બ' માં વક્તાનું નામ લખી વાક્ય-વક્તા જોડવા પૂછવું.)
- अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां / आङ्ग्लभाषायां लिखत । (कयोरपि द्वयोः) [4]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following questions in English.) (Any Two)
પ્રશ્નક્રમાંક : 29, 30, 31

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(આ પ્રશ્નો ફક્ત નાટ્યપાઠોમાંથી જ પૂછવા.)

- અધોદત્તયોઃ વિષયયોઃ ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) [4]

(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.) (કોઈપણ બે)

(Write short note for the following.) (Any Two)

પ્રશ્નક્રમાંક : 32, 33, 34

(આ ટિપ્પણી ફક્ત નાટ્યપાઠોના આધારે પૂછવી.)

- કોષ્ટગતાનિ પદાનિ પ્રયુજ્ય વાક્યે રચયત । (કૌ-અપિ દ્વૌ) [2]

(કૌસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો.) (કોઈપણ બે)

(Make sentence using words given in the brackets.) (Any Two)

પ્રશ્નક્રમાંક : 35, 36, 37

(આ વાક્યો નાટ્યખંડમાંથી જ પૂછવાં.)

વિભાગ-D વ્યાકરણ વિભાગ

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં સૂચનાનુસારમ્ ઉત્તરાણિ લિખત ।
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તરો લખો.)
(Answer the following questions according to instruction given.)
38. ' ' શબ્દસ્ય સમાનાર્થકં શબ્દમ્ અધોદત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
39. ' ' શબ્દસ્ય વિરુદ્ધાર્થકં શબ્દમ્ અધોદત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
40. અધોદત્તેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ વર્તમાનકાલસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
41. અધોદત્તેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ સામાન્ય ભવિષ્યકાલસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(સામાન્ય ભવિષ્યકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં.)
42. અધોદત્તેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ આજ્ઞાર્થ-અન્યપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય/દ્વિવચનસ્ય/બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(અન્ય પુરુષનાં જ ક્રિયાપદો પૂછવાં.)
43. અધોદત્તેભ્ય ક્રિયાપદેભ્યઃ વિધ્યર્થ અન્યપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય/દ્વિવચનસ્ય/બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(અન્ય પુરુષનાં જ ક્રિયાપદો પૂછવાં.)
44. અધોદત્તેભ્યઃ વાક્યેભ્યઃ 'સ્મ' પ્રયોગયુક્તં શુદ્ધં વાક્યં ચિત્વા લિખત । [1]
(અન્ય પુરુષનું જ ક્રિયાપદ પૂછવું. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
45. અધોદત્તેભ્યઃ નામરૂપેભ્યઃ .....વિભક્તેઃ ..... વચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(અ કારાન્ત પુલ્લિંગ અને અ કારાન્ત નપુંસકલિંગના પ્રથમાથી સપ્તમી વિભક્તિ સુધીનાં નામપદોનો પરિચય આપવા માટે પૂછવાં.)
46. અધોદત્તેભ્યઃ નામરૂપેભ્યઃ ..... વિભક્તેઃ ..... વચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । [1]
(આ કારાન્ત, ઇ કારાન્ત સ્ત્રીલિંગનાં પ્રથમાથી સપ્તમી વિભક્તિ સુધીનાં નામપદોનો પરિચય આપવા માટે પૂછવાં.)
47. ઉપપદવિભક્તેઃ પ્રયોગં કૃત્વા રિક્તસ્થાનં પૂરયત । [1]
(ઉપપદ વિભક્તિના પ્રયોગોવાળી ખાલી જગ્યા પૂછવી.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

48. પ્રકોષ્ટાત્ યુક્તં સંખ્યાપદં ચિત્વા રિક્તસ્થાનં પૂરયત । [1]
(સંખ્યા વિશેષણયુક્ત પદના ઉપયોગવાળી ખાલી જગ્યા પૂછવી)
49. રેખાઙ્કિતપદસ્ય કૃદન્તપ્રકારં વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(રેખાંકિત પદમાં રહેલા સંબંધક ભૂતકૃદંત, હેત્વર્થકૃદંત, કર્મણિ ભૂતકૃદંત, કર્તારિ ભૂતકૃદંત અને વિધ્યર્થ કૃદંતમાંથી કોઈ પણ કૃદંતનો પ્રકાર પૂછવો. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
50. અધોદત્તસ્ય સન્ધિવિચ્છેદં દત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(સંધિ છોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
51. અધોદત્તસ્ય સન્ધિયુક્તં પદં દત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [1]
(સંધિ જોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
- અધોદત્તયોઃ સામાસિકપદયોઃ સમાસપ્રકારૌ દત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । [2]
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 52 અને 53
(બંનેય પ્રશ્નોમાં સામાસિક પદો જ મૂકવાં. તેમનો પ્રકાર ઓળખાવવાનો છે. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

વિભાગ-E સંયુક્તવિભાગ

54. અધોદત્તાનિ વાક્યાનિ કથાનકક્રમાનુસારેણ સ્થાપયત । [4]
(નીચે આપેલાં વાક્યો કથાનકક્રમ અનુસાર ગોઠવો.)
(Arrange the sentence according to sequence of the story.)
(ઘટનાક્રમને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યખંડોમાંથી A, B, C, અને D એવા ચાર વાક્યો મૂકવાં.)
55. અધોદત્તં ગદ્યખણ્ડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । [4]
(નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)
(Read the following passage carefully and write answers in Sanskrit.)
(વિદ્યાર્થીઓની વયક્ષણને ધ્યાનમાં રાખીને ધોરણ-10ના પાઠ્યપુસ્તક સિવાયનો સંસ્કૃત ગદ્યખંડ મૂકવો. ગદ્યખંડ નીચે સંસ્કૃતમાં ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)
- કર્તા-કૃતીનાં યોગ્ય મેલનં કુરુત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) [2]
(કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.) કોઈપણ બે)
(Match the following with author and their books.) (Any Two)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 56, 57, 58
(ગદ્ય, પદ્ય અને નાટ્ય પાઠોના કર્તા અને કૃતિઓને યોગ્ય રીતે જોડવા માટેના પ્રશ્ન પૂછવા. 'અ' વિભાગમાં કર્તા અને 'બ' વિભાગમાં મૂળ કૃતિનું કે પાઠનું નામ લખવું.)
- રેખાઙ્કિતાનિ પદાનિ શુદ્ધાનિ કૃત્વા ગદ્યખણ્ડં પુનઃ લિખત । (કાન્યપિ ત્રીણિ) [3]
(રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ ફરીથી લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)
(Correct the underlined words and rewrite the paragraph.) (Any three)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 59
(અનુનાસિક, અનુસ્વાર લેખનને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યપાઠોમાંથી જ ગદ્યખંડ પૂછવો. રેખાંકિત શબ્દો ચાર પૂછવા.)
- અધોદત્તસ્ય શ્લોકસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ / આઙ્ગલભાષાયામ્ અનુવાદં કૃત્વા અર્થવિસ્તારં કુરુત । । [3]
(કસ્યાપિ એકસ્ય)
(નીચે આપેલા શ્લોકનો અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following verses and expand the idea.) (Any One)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 60, 61
(પદ્યપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં આપેલા શ્લોકો જ અર્થવિસ્તાર માટે પૂછવા. અન્ય નહીં.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-10 : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

- સૂચનાઓ: (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
(2) પ્રશ્નોના ક્રમ 1 થી 61 છે.
(3) પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
(4) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.
- Instruction : (1) There are five sections in this question paper.
(2) There are 1 to 61 questions.
(3) Marks are indicated at the right side of the question Paper.
(4) Begin new section from the new page.

વિભાગ-A

- અધોદત્તસ્ય ગદ્યખण्डस्य संस्कृतभाषायाम् आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कोऽपि एकः) [4]
(નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following passage.) (Any One)
  1. पुरा एकस्मिन् जलाशये अनागतवधाता, प्रत्युत्पन्नमतिः यद्भविष्यश्चेति त्रयो मत्स्याः वसन्ति स्म । अथ कदाचित् तं जलाशयं दृष्ट्वा धीवरैः उक्तम् – “अहो बहुमत्स्योऽयं हृदः । कदाचिद् अपि न अस्माभिः अन्वेषितः । तदद्य आहारवृत्तिः सञ्जाता । श्वः अत्रागम्य मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः इति निश्चयः ।”
  2. एकदा सिद्धराजः विचारपथम् आरूढः । सः अचिन्तयत्, ‘मालवविजयेन अहं धनस्य स्वामित्वं प्राप्तवान् । तस्य ग्रन्थागारः अपि मया प्राप्तः । परन्तु भोजव्याकरणेन भोजस्य यादृशी कीर्तिर्वर्तते तादृशी कीर्तिर्मया न प्राप्ता । अतः एतादृशं किमपि करणीयं येन मदीया कीर्तिरपि तादृशी भवेत् यादृशी भोजस्यास्ति ।’
- अधोदत्तानां संस्कृत-प्रश्नानां उत्तराणि संस्कृते लिखत । (कयोरपि द्वयोः) [2]
(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following Sanskrit questions in Sanskrit). (Any Two)
  3. सिद्धहैमस्य षट्सु अध्यायेषु कस्य व्याकरणम् अस्ति ?
  4. अपरेद्युः धीवरैः जलाशये किं क्षिप्तम् ?
  5. श्रेष्ठिपुत्रस्य किं नाम आसीत् ?
- અધોદત્તનાં પ્રશ્નનાં ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં / આઙ્ગલભાષાયાં લિખત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) [4]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following questions in English.) (Any Two)
  6. લેખકે મનુષ્યોને કાષ્ટખંડ જેવા શા માટે કહ્યા છે ?
Why has author compared man with a piece of wood ?
  7. કન્યા શું વેચે છે અને એનાથી શું મેળવે છે ?
Which things does the girl sell ? What does she get in return ?
  8. અજાણ્યા પુરુષને જોઈને અર્જુનને કેમ આશ્ચર્ય થયું ?
On seeing the unfamiliar person, why was Arjuna astonished ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- अधोदत्तस्य विषयस्य उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । (कस्यापि एकस्य) [2]

(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)
(Write short note on the following.) (Any One)

9. શક્તિકુમારની પરીક્ષા યોજના
Shaktikumar's Planning for test

10. આવર્તપાત નામનું વિઘ્ન
The obstacles (Falling in whirlpool)

11. अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]

(નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.)

(Read the paragraph carefully and write answer in Sanskrit.)

ધાત્રી કાષ્ઠાનિ આનીતવતી । તદનન્તરં સા તણ્ડૂલાન્ અસકૃત્ જલેન પ્રક્ષાલિતવતી, ડષ્ણીકૃતે જલે ચ તાન્ પ્રક્ષિપ્તવતી । અલ્પીયસા કાલેનૈવ તણ્ડુલાઃ સિદ્ધાઃ સજ્ઞાતાઃ । તતઃ ઇન્ધનાનિ જલેન શમયિત્વા કૃષ્ણાઙ્ગારાનપિ તદર્થિભ્યઃ પ્રેષયિત્વા યત્ ધૂનં લબ્ધં તેન ધનેન શાકં ઘૃતં દધિ તૈલં ચ ક્રીતવતી । તેન ચ સા વિવિધાનિ વ્યજ્જનાનિ સમ્પાદિતવતી ।

પ્રશ્નાઃ

- A. કન્યા તણ્ડૂલાન્ કેન પ્રક્ષાલિતવતી ?
B. તણ્ડૂલાઃ કદા સિદ્ધાઃ સજ્ઞાતાઃ ?
C. કન્યા કૃષ્ણાઙ્ગારાન્ કથં પ્રાપ્તવતી ?
D. કૃષ્ણાઙ્ગારાન્ વિક્રીય કન્યા કિં ક્રીતવતી ?

વિભાગ-B

- अधोदत्तं पद्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कस्यापि एकस्य) [4]

(નીચે આપેલા પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)

Translate the following passage into English. (Any One)

12. शतं पदानि निष्क्रम्य शौचार्थं गच्छ सत्वरम् ।

ફેનિલેન કરૌ કૃત્વા શુદ્ધૌ વ્યાયામમાચર ॥ ૧॥

તૈલં મર્દય કાયે ત્વં તતઃ સ્નાનં સમાચર ।

યથાવિધિ જલેનૈવ વસ્ત્રં સ્વીયં પ્રધાવય ॥ ૨॥

13. शिक्षा क्षयं गच्छति कालपर्ययात्

સુબદ્ધમૂલાઃ નિપતન્તિ પાદપાઃ ।

જલં જલસ્થાનગતં ચ શુષ્યતિ

હુતં ચ દત્તં તથૈવ તિષ્ઠતિ ॥

- अधोदत्तानां संस्कृतप्रश्नानां उत्तराणि संस्कृते लिखत । (कयोरपि द्वयोः) [2]

(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.) (કોઈપણ બે)

(Write the following Sanskrit questions's answer in Sanskrit.) (Any Two)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

14. सर्वे कीदृशाः भवन्तु ?
15. कुत्र प्रविष्टस्य भक्तस्य भवानी एका एव गतिः वर्तते ?
16. पुरुषः केन परीक्ष्यते ?
- अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि गुर्जरभाषायां / आङ्ग्लभाषायां लिखत । (केऽपि त्रयः) [6]
(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ ત્રણ)
Write the following answers in English. (Any Three)
17. 'સ્વસ્થવૃત્તં સમાચર' પદ્યને આધારે દિનચર્યા વર્ણવો.
Write day-to-day routine on the basis of the poem 'સ્વસ્થવૃત્તં સમાચર'
18. ऋषि सूर्य पासै शानी याचना करे छे ?
For what does Rishi request the Sun ?
19. ભક્ત શું શું જાણતો નથી ?
Which things does a devotee not know ?
20. 'ગીતામૃતમ્'માં કહેલા ભક્તના ચાર પ્રકાર જણાવો ?
Name four type of devotees according to 'ગીતામૃતમ્' ?
- શ્લોકપૂર્તિ કરુત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) [04]
(શ્લોક પૂર્તિ કરો.) (કોઈપણ બે)
(Complete the verses.) (Any Two).
21. आपत्सु रामः ..... भवान्नेयः ॥
22. विवादे विषादे ..... भवानि ॥
23. सर्वे भवन्तु ..... भवेत् ॥
- વિભાગ-C**
- अधोदत्तस्य नाट्यखण्डस्य गुर्जराषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कस्यापि एकस्य) [4]
(નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ એક)
(Translate the following dialogues into English.) (Any Two)
24. परिव्राजकः - शाण्डिल्य । न भेतव्यं, न भेतव्यम् । मयूरः खलु एषः ।
शाण्डिल्यः - सत्यं मयूरः ।
शाण्डिल्यः - यदि मयूरः उद्घाटयामि अक्षिणि ।
परिव्राजकः - छन्दतः ।
शाण्डिल्यः - अविधा ! दास्याःपुत्रो व्याघ्रो मद्भयेन मयूररूपं गृहीत्वा पलायते ।
25. सुनीतः - न जानामि । प्रथमं कथयतु यत् प्रस्तरादयः किं कुर्वन्ति ?
पुनीतः - प्रस्तरादयस्तु अचेतनाः सन्ति, ते स्वयं क्रियां कर्तुं समर्थाः न भवन्ति । अतः ते तथैव तिष्ठति ।
सुनीतः - सचेतनाः पशवः पक्षिणश्च किं कुर्वन्ति ?
पुनीतः - एते घटनया उत्थितात् ध्वनेः भयमनुभवन्ति । अतः घटनास्थलात् दूरे धावन्ति ।
- अधोदत्तं वाक्यं कः वदति इति लिखत । (कयोरपि द्वयोः) [2]
(નીચે આપેલાં વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો.) (કોઈપણ બે)
(State Who says the Whom.) (Any Two)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

અ

26. कानि कानि त्रीविधानि कार्याणि ?
27. मर्षयतु भवान् । मद्वचनावगन्ता भव ।
28. न तावत् पठिष्यामि ।

ब

- धृतराष्ट्रः
- सुनीतः
- पुनीतः
- शाण्डिल्यः

- अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायां लिखत । (कयोरपि द्वयोः) [4]

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (કોઈપણ બે)
(Answer the following questions in English.) (Any Two)

29. દુર્ઘટનાના સાક્ષી કોણ કોણ બને છે ?
Who happens to be the witness of an accident ?
30. ઘટોત્કચ શકુનિને શું સલાહ આપે છે ?
What does Ghatothacha advice Shakuni to do ?
31. વિદ્યાભ્યાસ શા માટે કરવો જોઈએ ?
Why should one study?

- अधोदत्तयोः विषययोः उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । (कयोरपि द्वयोः) [4]

(નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.) (કોઈપણ બે)
(Write short note for the following.) (Any Two)

32. સાક્ષિભૂત મનુષ્યનું પ્રથમ કર્તવ્ય
First duty of the witness person
33. ઘટોત્કચનું પાત્રાલેખન
Characteristics of Ghatotkacha
34. શાંડિલ્યએ કરેલું ઉદ્યાનનું વર્ણન
Write the description of the garden according to Shandilya.

- कोष्ठगतानि पदानि प्रयुज्य वाक्ये रचयत । (केऽपि द्वे) [2]

(કોષમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો.) (કોઈપણ બે)
(Make sentence using words given in the brackets.) (Any Two)

35. ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્રને પ્રણામ કરે છે.
Ghatokacha bow down to Dhritrashtra.
(ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્ર પ્ર + નમ્)
36. પથ્થરો અચેતન હોય છે.
Stones are inanimate.
(પ્રસ્તર અચેતન ભૂ - ભવ્)
37. હું પાછળથી પ્રવેશું છું.
I will enter after (you).
(અસ્મદ્ પૃષ્ઠતઃ પ્ર + વિશ્)

વિભાગ-D

- अधोदत्तानां प्रश्नानां सूचनानुसारम् उत्तराणि लिखत ।

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તરો લખો.)
(Answer the following questions according to instruction given.)

38. 'समरः' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
નિદાઘઃ, કલ્યાણમ્, યુદ્ધમ્

गुजरात माध्यमिक अने उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

39. 'पुराणः' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
नूतनः, अजः, शाश्वतः
40. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः वर्तमानकालस्य उत्तमपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
भजते, भजे, भजसे
41. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः सामान्य भविष्यकालस्य मध्यमपुरुषस्य द्विवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
वारयिष्यामि, वारयिष्यन्ति, वारयिष्यथः
42. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः आज्ञार्थ-अन्यपुरुषस्य द्विवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
निवर्तयतु, निवर्तयन्ताम्, निवर्तयताम्
43. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः विध्यर्थ अन्यपुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
नयेयुः, नयेत्, नयेताम्
44. अधोदत्तेभ्यः वाक्येभ्यः 'स्म' प्रयोगयुक्तं शुद्धं वाक्यं चित्वा लिखत । [1]
(क) गङ्गातीरे एकः गुरुः शिष्येण सह वर्तमानः आसीत् स्म ।
(ख) गङ्गातीरे एकः गुरुः शिष्येण सह वर्तमानः अस्ति स्म ।
(ग) गङ्गातीरे एकः गुरुः शिष्येण सह वर्तमानः अस्मि स्म ।
45. अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः पञ्चमी विभक्तेः एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
लोकात्, लोकस्य, लोकेभ्यः
46. अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः षष्ठी-विभक्तेः बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]
गङ्गायाः, गङ्गाषु, गङ्गानाम्
47. उपपदविभक्तेः प्रयोगं कृत्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]
ते..... कृते यथापूर्वम् उपयोगिनः एवासन् । (जीवेभ्यः, जीवानाम्, जीवेषु)
48. प्रकोष्ठात् युक्तं संख्यापदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]
गमनमार्गं ..... विघ्नाः भवन्ति । (चत्वारः, चतस्रः, चत्वारि)
49. रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
लोकोत्तराणां चेतांसि को नु विज्ञातुम् अर्हति ।
(हेत्वर्थकृदन्तम्, सम्बन्धकभूतकृदन्तम्, कर्मणिभूतकृदन्तम्)
50. अधोदत्तस्य सन्धिविच्छेदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा कुरुत । [1]
अपवर्गप्रदास्तु
(अपवर्गप्रदः + अस्तु, अपवर्गप्रदा + अस्तु, अप + वर्ग + प्रदास्तु)
51. अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]
अर्जुनः + अपि
(अर्जुनापि, अर्जुनेऽपि, अर्जुनोऽपि)
- अधोदत्तयोः सामासिकपदयोः समासप्रकारौ दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [2]
52. गरुवचनम्
(षष्ठी तत्पुरुषः, समाहारद्वन्द्वः, बहुव्रीहि)
53. धवलकेशः
(इतरेतर द्वन्द्वः, बहुव्रीहिः, कर्मधारयः)

गुजरात माध्यमिक अने उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

विभाग-E

54. अधोदत्तानि वाक्यानि कथानकक्रमानुसारेण स्थापयत । [4]

(नीचे आपेलां वाक्यो कथानकक्रम अनुसार गोठवो.)

(Arrange the sentence according to sequence of the story.)

- (A) यदयं वित्तदासः धनिकोऽपि लुब्धो वर्तते ।
(B) अतः केनापि उपायेन मया असौ वञ्चनीयः ।
(C) एकदा कूटनाथेन चिन्तितम् ।
(D) तस्य कूटनाथाभिधः वैश्यः प्रातिवेशिकः आसीत् ।

55. अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]

(नीचे आपेलां गद्यखण्ड वांगीने प्रश्नोना उत्तर संस्कृतमां लपो.)

(Read the following passage carefully and write answers in Sanskrit.)

एकस्मिन् वने एकः मूषकः सुप्तस्य सिंहस्य केशान् अकृन्तत् । सिंहः तम् अपराधिनं हन्तुम् इच्छति स्म । तदा मूषकः प्राणदानाय सिंहं प्रार्थयत । सः कृपया तम् अमुञ्चत् । एकदा सः सिंहः जाले निपतितः । मूषकः स्वतीक्ष्णदन्तैः जालं छित्त्वा सिंहम् अमुञ्चत् । क्षुद्रजीवाः अपि समये महत् कार्यं कुर्वन्ति ।

प्रश्नाः

- (A) मूषकः कथं सिंहम् अमुञ्चत् ?
(B) कः सिंहस्य केशान् अकृन्तत् ?
(C) सिंहः एकदा कुत्र निपतितः ?
(D) मूषकः किमर्थं सिंहं प्रार्थयत ?

● कर्ता-कृतीनां योग्य मेलनं कुरुत । (कयोरपि द्वयोः)

(कर्ता साथे योग्य कृति जोडो.) (कोईपक्ष बे)

अ

ब

56. विष्णुशर्मा - महाभारतम्
57. वेदव्यासः - पञ्चतन्त्रम्
58. हेमचन्द्राचार्यः - रामायणम्
- काव्यानुशासनम्

● रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः लिखत । (कान्यपि त्रीणि) [3]

(रेखाङ्कित पदोने शुद्ध करीने गद्यखण्ड इरीथी लपो.) (कोईपक्ष त्रिण)

(Correct the underlined words and rewrite the paragraph.) (Any three)

59. एकदा सिद्धराजः विचारपथं आरूढः । सः अचिन्तयत् , 'मालवविजयेन अहं धनस्य स्वामित्वम् प्राप्तवान् ।' [3]

तस्य ग्रंथागारः अपि मया प्राप्तः परंतु भोजव्याकरणेन भोजस्य यादृशी कीर्तिर्वर्तते तादृशी कीर्तिर्मया न प्राप्ता ।

(नीचे आपेला श्लोकनो अनुवाद करीने अर्थविस्तार करो.) (कोईपक्ष अेक)

(Translate the following verses and expand the idea.) (Any One)

60. वज्रादपि कठोराणि मृदूनि कुसुमादपि ।

लोकोत्तराणां चेतांसि को नु विज्ञातुमर्हति ॥

61. कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।

मा कर्मफलहेतुर्भूः मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि ॥